Ч. 23. Należytość pocztową zapłacono ryczałtem Львів, 10. червня 1928. Почтову належитість заплачено гуртом Рік II.

ПРАВДА
ЧАСОПИС ДЛЯ НАРОДА

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адм.: „ПРАВДА" Львів, вулиця Льва Сапіги ч. 26, I. пов.

Поодиноке число коштує 20 сотиків

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ: Річно 10 зол. Піврічно 5 зол. Чвертьрічно 2 з 50 сот. Місячно 1 зол.

ЗА КОРДОНОМ: Річно 2 амер. доляри або їх рівновартість

Заворушення в Югославії

Між Італією та Югославією, як це ми вже писали, панує велика незгода. Обом державам ходить о панування над східним побережем Адрійського моря. Причиною незгоди лежаче над морем місто Река (по італійськи Фюме). Мирова конференція признала його була Югославії, та Італійці насильно задержали його часть під своєю владою. Крім того, між обома державами істнує цілий ряд політичних непорозумінь. Такі напружені відносини довели останніми часами до великих заворушень. В місті Задарі італійські фашисти урядили велику манїфестацію. В часі того вдерлися вони до югославянського консуляту, знищили все урядження та побили урядовців. Югославянського консуля потурбували так, що треба було відвезти його до шпиталя. У відповідь на це відбулися в Загребі та Дубровнику (Раґузі) протиіталійські демонстрації. Заїлість демонстрантів в обох містах була так велика, що кінна поліція з шаблями в руках мусіла розганяти нападаючих на італійські установи демонстрантів. В обох містах демонстранти потурбували много італійців та самі понесли численні жертви в бійках із поліцією. Також у столиці Югославії, Білгороді мали місце криваві протиіталійські заворушення, які перемінилися місцями в правдиві бої з поліцією. Деминстранти будували на вулицях окопи, які поліція мусіла здобувати приступом. На поміч візвано кавалерію, Жертвою вуличної стрілянини та бійок упало много людий. Заворушення ті найшли відгомін в урядових кругах обох держав. У звязи з тим уряд югославянський і італійський обмінюються доволі острими нотами.

Небувалий гураґан

На днях навістила совітську Україну небувала піскова буря. Гураґан наніс цілі хмари піску, які закрили небо. Пісок засипав великі простори землі, та знищив на них усі засіви. Найбільше потерпіло місто Єкатеринослав, котре знайшлося в огнищі гураґану.. Воно покрите грубою верствою піску. В Мелітополі в дні бурі панувала цілковита темрява, бо хмари піску закрили були сонце. Щоби могти працювати, треба було в білий день світити світло. Шкоди, які спричинила ся буря — величезні.

Польська нота

У відповідь на дві совітські ноти в справі замаху на сов. делеґата Лізарева польський посол у Москві Патек доручив совітському урядови польську ноту. В ній запевняє польський уряд, що залежить йому на збереженню приязних зносин із Совітами, та що підняв заходи, щоби унеможливити на будуче всякі замахи на совітських представників у Польщі. В тій цили переведено численні арештовання та ведеться доходження проти виновників замаху. Також польська нота протестує проти неумірковавиним виступам проти Польщі — в совітських, навіть урядових часописах.

Повінь на Шлеську

Велику частину німецького Шлеська, а головно терени, положені під Велитенськими Горами, навістила страшна катастрофа повіни. Гірські потоки виступили з берегів, заливаючи великі простори повітів Райхенбах і Швайдніц. В долині ріки Вайстріц не видержали греблі напору води, яка виповнювала поодинокі шлюзи з скорістю 20 куб. метрів на секунду. Поміж містами Райхенбах і Швайдніц повстало велитенське озеро, 15 кільом. довге і кілька кільом. широке, з якого наче острови підіймаються села, відрізані від світа. Поля замулені. Сіно й бараболю пірвала струя води. В багатьох місцевостях знищила вода доми й загороди. Матеріяльні шкоди величезні. Число жертв у людях до тепер ще не усталене.

На чехословацькому боці Велитенських Гір катастрофа повіни поширилась до далеко більших розмірів. В наслідок підмиття залізничих шляхів, комунікація припинена.

Вибух у Будапешті

В Будапешті, столиці Мадярщини, в одній із найбільших хемічних фабрик вибух величезний котел із бензиною, при чому один будинок в одній хвилині станув в огні. 18 робітників попеклося сибьно, 10 віднесло лекші рани. Зпід румовища добули спалені на вуголь трупи трьох робітниць. З трудом удалося погасити цю величезну пожежу. Вибух спричинив один робітник, який мимо заказу курив папіроску коло кітла з бензиною.

Комуністична парада

В неділю 27-го м. м. відбулося в Берліні велике свято комуністичної орґанізації „Ротфронт" (червоних фронтовиків). Як відомо, німецькі комуністи одержали в ліберальній Німеччині не тільки права леґальної партії, але дозволено їм зорґанізувати т. зв. „червону ґвардію" на військовий лад. Керуючі політичні круги в Німеччині є того погляду, що заборона такої орґанізації може вийти тільки на шкоду державі, бо большевики й так не покинулиб своєї розкладової роботи (як це діється в инших державах), але малиб ще й полекшену працю, яка пішлаб в підпілля, що більше притягає своєю конспіративною сторінкою. Німці вирішили, що краще, коли большевицька робота буде в усіх на очах, виказуючи своє розкладове безглуздя.

Тому й не було ніякого спротиву влади, коли в мин. неділю, по вулицях Берліну передефілювало 20 відділів червоної ґвардії з музиками. Всіх комуністів, постяганих з цілої Німеччини, було 60 тисяч.

Перед берлінською катедрою побудовано трибуну, з якої промовляв голова нім. комуністичної партії Гальман, приймаючи відтак дефіляду. Минаючі його прапори, здоровив він піднесенням в гору затисненого пястука. Так само, підносячи пястук, відповідали на поздоровлення дефілюючі відділи, скрикуючи рівночасно трикратно: „Ротфронт"! Краска полевих однострої̈в та каски дефілюючих нагадували цілком однострої радянської червоної армії.

Марш 60.000 комуністів вулицями Берліну тревав до 6-ої год. вечора. Цій маскараді, здебільша платних наємників Москви, приглядалися з цікавістю маси мешканців Берліна, вдоволених з дарового видовиша комуністів, які мимо повної свободи рухів і пропаґанди, за довгий протяг 10-ти років діяльности, не вспіли ні трохи заворушити міліонових мас т. зв. пролетаріяту. Для цього, — як виявляється наглядно, ці мвси за культурні, надто тверезі і... надто німецькі.

Життя і діяльність Митрополита Велямина Рутського

великого організатора Унії. (1573 † 5 лютого 1637).

I.

Дивне і незвичайне було життє сего нашого Владики. Коли його попередник на митрополичім престолі, твердий як сталь, Іпатій Потій, гірко плакав на старости літ своїх, тяжко гонений і переслідуваний, — то про його наслідника Велямина Рутського відомо нам, що Він плакав тільки раз в своїм дозрілім віці. А саме за молодих ще літ і плакав тоді, коли Папа Римський, Климентій VIII., зажадав від нього, молодого теольоґа, щоби приняв наш грецький обряд. Молодий Рутський, котрий знав, що діється в нашій церкві і немов прочуваючи, що його в ній жде, з плачем опустив папскі кімнати і не хотів зложити присяги, що вступить до нашої церкви і до смерти не опустить її... Але йдім по порядку.

II.

Велямин Рутський, се прекрасний взір чужого нам по вихованню і мабуть по крови чоловіка, котрий раз давши слово перед Богом, що послужить вірно нашій св. церкві і нашому народови, дотримав слова так, що лучше дотримати не мігби і найвірніший син нашого народу.

Походив з завзятої і заможної кальвінської родини, котра з чужих сторін прийшла на землю нашої культури. Уродився в селі Рута коло Новгородка. Виховання його було чисто кальвінське. і до шкіл ходив кальвінських, у Вильні. Але вже в тім часі, слухаючи проповідей знаменитих єзуїтських проповідчиків, запізнався з наукою католицизму і його дисципліною.

Коли скінчив школи, родичі по тодішним панським звичаям, віддали його на двір вельможі, котрий був католиком. Тут молодий Рутський перенявся католицизмом і бувби покинув кальвінізм, якби родичі, довідавшись про зміну в души сина не відобрали його з того двора. Молодий Велямин мав літ 17, коли помер його батько. Мати вислала його на університет до Праги. Там він таки перейшов на католицизм. Коли мати девідалася про се, відмовила йому дальшого удержаня на університеті, бо була горяча кальвінка.

Тоді молодий Рутський пішки пішов з Чехії до Риму. А що був родом зі сходу, приняли його в Римі до грецької колеґії, основаної Папою Григорієм XIII. в 1577 р.

Коли Рутський перечитав устав колеґії, котрий постановляв, що питомці в нім виховувані. зобовязуються, ніколи до смерти не покидати східного обряду, — настрашився. Бо знав, що діється в нашій церкві та як в ній навіть священики воюють проти своїх власних Владик і яке життє провадять деякі з них. Занепокоєний, пішов з тим до свого сповідника. Але той вислухавши його, відповів: „А може якраз Бог тебе призначив на провідника руського народу?"

Рутський вправді замовк і лишився в колеґії, але чотири роки не складав присяги, якої вимагав статут. Вагався, бо боявся нашої Церкви і тяжкої долі в ній. Тимчасом приїхав з Праги тамошний монах, о. Бокса, котрий порадив йому перед літами іти до Риму. Рутський і йому висказав свій страх перед нашою церквою. І о. Бокса не міг його наклонити, щоби зложив присягу. Отож запровадив Рутського до самого Папи, Климента VIII. Святійший Отець видно скоро зміркував, що Рутський буде витревалий у праці, коли так довго надумується, заки дасть своє слово. І власне тому, що оцінив його належито, зажадав від Рутського на підставі священичого послуху, щоби присяг не опускати нашої церкви й обряду. Рутський розплакався і з плачем вийшов з авдієнції, а присяги не зложив. Ще кілька днів думав і нарешті рішився, послухати волі святійшого Отця. Зложив жадану присягу, поїхав до краю, до Митрополита Потія в р 1603, в 30 році свого життя.

III.

Митрополит Потій приняв його холодно і не мав охоти навіть вкористати Рутського, хоч учених священиків дуже бракувало. Митрополит боявся, що коли Рутський аж під напором св. Отця в Римі дався наклонити до присяги на вірність нашій церкві, то не буде їй ревно служити. Тому порадив Рутському, щоб лучше їхав собі знов за границю, нпр. з синами кн. Радивила, котрі для пізнання світа вибиралися в подорож. Якийсь час Рутський лишився при митрополиті з болем в серці, а потому дійсно вибрався в світ з папським леґатом, котрий їхав до Персії через Москву. Одначе цар московський обидвох прогнав зі своєї столиці. Тоді папський леґат, котрому Рутський оповів усі свої переходи, подумав і сказав, що то мабуть Рутський для него тим, чим був пророк Йона (що втікав перед сповненем Божого наказу). Тому попрощався з Рут-

---

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ. 10

Гетьман Богданко

Історичне оповідання.

— І навіщо він цеї сумної пісні завів, невольницької?! — думає Богданко й зараз: — Ось так і моя Оленочка може плаче тай проситься в триклятого потурнака Пшерембського й таксамо даремно, таксамо безуспішно, як у цій пісні. Ой, не на це пірвав її потурнак, щоб пустити. Бідна, бідна Оленочка!...

І важкий сум заляг душу гордого козака, десь ув одній хвилині геть утекли горді мрії про славу, про могутність Запорожа.

— Бідна, бідна Оленочка! Та за хвилю отямився отаман, стряс із души смуток, мов молодий дуб вялий лист із себе:

— Найду я тебе, миленька моя, хочби під землею скрив клятий потурнак, найду, добуду.

Пливуть чайки бистро, вже Базавлуг минули, вже вдалеку лиман вилискуеться, вже на острові Тавані кріпость Аслям город видно.

— Станути! — дав приказ отаман Богданко.

І в одній хвилині перестали весла рухатися, спинилися чайки.

— Витягнути чайки на беріг, тай у комиші скрити! В гирлах Дніпра турецькі галери. Підіждемо ночі! Нічка, мати наша! Тепер перед молодиком, тож буде темна.

Козаки стали витягати чайки на беріг і крити їх у комишах.

— Ну, заки боротися з бісурменами, поборемося в комишах із комашею, з комарями — каже Покотило.

Не довго тривало, всі чайки були в комишах...

Козаки дожидали ночі...

Розташувалося запоріжське козацтво в очеретах ночі дожидати. Перше всего забралися будувати собі намети, щоб на вечір було де перед комарями скритися. Ой, бо ласа ця комашня на козацьку, молодецьку кров. Не проженеш комарів від себе, то так ізколють так ізсічуть лице й руки що аж опухнуть. Мабуть лекше козакові обігнатися від бісурмена як від цих триклятих комарів. Та радить собі козацтво, як може. У кого є наметне полотно, той намет будує, щоб не пустити до себе комашні. І чимало запоріжців подалося в недалекий ліщиник, щоб там натяти ліщинових вилок та пруття.

Ось і понарубували вже тай кожен вертає з оберемком пруття. Іде з ними й Покотило з чималим оберемком ліщини.

— Ну, захистимося якось перед клятою комашнею — каже хтось із запоріжців.

— А вжеж — відповідає другий! Ой, клята, триклята ця комашня! І відкіля то тутечки тієї погані набірається?

А Покотило зі сміхом:

— А хтож, як не кляті бісурмени насилають їх туди. Самим нема відваги тут по нас прийти, тай комарів цілі полки шлють на нас. — Нехай, — кажуть — коли нам годі, бодай комарі дошкулять їм. —

—Тай справді дошкульніші в цих комарів жала, як татарські стріли — замітив інший теж із сміхом.

—На те козак і на світ родився, щоб із усім лихом воював та бився: чи то з бісурменом Турком. Татаром, чи з лютою негодою, чи з буйним вітром, чи з комарями з усім треба йому боротися — каже Покотило. —

— Ну, щож боротьба козацьке жниво — додав інший.

І взялися будувати намети. Покотило будує намет для себе й для побратима Богданка Ружинського.

Вибрав із пятнайцять виластих гиляк, обтесав їх із грубша та повстромлював у землю. На вили понакладав по пять поперечок поздовж і пять поперек та поприв'язував їх бичівками. На це все накинув чимале товсте та густе полотно, так що воно не тільки, що накрило верх та боки, але й на землю спускалося на стопу.

— Ну, тут уже будемо з тобою, Бо-

ським і порадив йому таки вернутися до праці в нашій церкві та сповнити Божу волю, вказану йому Апостольською Столицею.

IV.

Рутський знов вернув і знов болів душею, бо хаос, який панував між нашим народом, відпихав його. Аж особисте знакомство зі св. Йосафатом Кунцевичом, тоді ще звичайним монахом Василіянином, настроїло Рутського так, що він остаточно рішився вступити до Василіян.

Тепер Рутський так ревно взявся до праці в нашій церкві, що митрополит Потій звернув на него увагу і вже 35-літного іменував ґенеральним вікарієм на всю литовську часть своєї митрополії, а в рік опісля й Архимандритом. Праця Рутського показалася така горяча й успішна, що коли він мав літ 38, митрополит Потій виєднав у Римі іменовання його на свого заступника з правом наслідника. В два роки опісля митрополит Потій замкнув очи на віки, оставляючи на своїм місци ще молодого, але дуже відповідного Владику.

V.

Митрополит Потій не міг знайти лучшого наслідника. Бо Рутський мав найвище образовання науку зі всего духовенства тодішної церкви нашої а життєм у Василіян в товаристві св. Йосафата виробився душевно і засталився.

Ще будучи в Римі на студіях, думав Рутський про потребу реформи Чина С.В.В. бо знав, що зреформувавши той Чин, можна зреформувати весь Епископат наш через него і церкву. Зі звітів нунціїв видно, що Рутський предкладав свій плян реформи Чина в Римі, хоч сам плян не заховався, але річ певна, що він був уложений на основі західних взірців.

Уже св. Йосафат оживив і підніс 7 Василіянських монастирів. Але між ними не було ніякої лучности і щойно повільна праця Владики Рутського довела до органічного получення їх в одну цілість і силу. В р. 1616 установив Владика Рутський спільний новіціят для зреформованих монахів. Але не мав учителів для того новіціяту. Тому відважився попросити ґенерала Єзуїтів о двох членів їх чина для ведення нашого новіціяту. На се треба дійсно відваги. Бо хто тепер бачить, як у нас руїнники цькують проти кождого західного чина, той може собі уявити, що тоді робилося.

VI.

Запрошені Єзуїти працювали з посвятою в нашім новіціяті. Діло розвивалося гарно. Владика Рутський скликав до свого родинного села Рути на першу ґенеральну капітулу всі зреформовані монастирі. Вона тревала тиждень, — від 20 до 26 липня 1617 р. На капітулі предложив Владика новий устав, вироблений на засаді централізації. На основі того уставу Протоархимандрита вибирали монахи на ціле життє, а митрополит затверджував його для всіх монахів. Настоятелі поодиноких монастирів були вибирані на необмежений час. Ґенеральну капітулу Чина скликалося що 4. роки. До тої реформи приступило зразу лиш 8. монастирів, але р. 1624. було їх уже 20. З тих монастирів вийшов цілий ряд знаменитих працьовників наших. Їх працею головно держалася і росла наша церква, а все те було заслугою Владики Рутського.

VII.

Упорядкувавши і скріпивши Чин СВВ., взявся Владика до піднесення з упадку світського духовенства, котрого досі ніхто не образузвав. Не було ніяких фондів навіть на один семинар. Сам Владика Рутський ледви міг жити з ограбленої ще за його попередника Митрополії. Але Владика не упадав на дусі. Коли всі його заходи, щоб відзискати загарбані кн. Острожським добра церковні, скінчилися на нічім, випросив Владика Рутський запомогу від нового Папи Урбана VIII. на отворення перших шкіл на̂ Церкви. Запомога та виносила 5000 франків, гроші на ті часи значні. Сам Владика жертвував свої власні тяжко защаджені а може з родинного майна походячі гроші в сумі 10.000 зл. і наклонив иньших епископів до жертв і збірок, монастирі до плачення через 4 роки осмої части своїх доходів на школи наші, а один монастир зі всіми доходами призначив на основання шкіл.

Такими способами і зусиллями без найменшої піддержки держави сотворив наш Владика Рутський духовну семинарію і ряд шкіл у Володимирі, Боруни, Жировицях, Новгороді й Минську.

(Дальше буде.)

Велика катастрофа

На стації Гродно, в Польщі, сталася страшна залізнича катастрофа. Варшавський поїзд зударився з тяґаровим поїздом. Зі шин вискочило кільканайцять вагонів. Обі машини розбиті цілком. Двох подорожних згинуло, а 20 тяжко ранених відвезено до шпиталя.

гданку, безпечні перед комарями — сказав Покотило, коли скінчив будувати намет, — Готова наша палата.

Вскорі було більше таких наметів готових. Та не в кожного запоріжця було полотно, що ним міг накрити намет. Більшість молодших козаків мусітиме оганятися димом багаття від комашні.

Вже й тепер стали козаки розводити багаття. Покищо не проти комарів, а щоб полуденок зварити.

Пригрівають пшоняну кашу. Варять юшку з сушеної риби. А інші саламаху на омасту вживають. Десь хтось і якусь звірину вже вполював та оббілувавши припікає на жарі.

Варять і їдять, що хто хоче й як хто хоче.

А похідний отаман звідунів посилає, щоб розглянулися, чи велика сила Турків у гирлі Дніпровому. Пішло їх пятьох.

Сидить отаман Богданко в свойому наметі сам один, Покотила понесло кудись на лови.

Сидить отаман Богданко люльку курить тай думу думає. І дивне диво, не про похід теперішний, не про лицарську славу! Линуть його думки в незнане йому житло, ворога його лютого потурнака Пшерембського. Виразно рисується перед його очима викривлене лице потурнака з нагайкою в руці. А перед ним на вколішках вона, його Оленочка, дружинонька кохана. Простягнула білі руки й наче проситься в нього, в потурнака проклятого. А личенько в неї бідненької таке бліде, таке блідесеньке, а її глибокі як безодня чорні очі повніські сліз...

І здається йому, що чує голос її, благання жалісливе: „Пусти мене, пусти мене до дому, до милого дружини, до Богданка мойого, а ні то вбий мене, пробий серце моє! Не муч не катуй серця мойого, душі моєї нещасної!“ І бачить він лють у вочах потурнака й чує виразно як сичить він крізь затиснені зуби змією: „Таки не можеш забути його клятого ворога мойого!“ й підносить руку з нагайкою й бє її по білих раменах, по плечах.

— Ух, клятий! — зривається з криком князь Богданко. Та в цій хвилі отямився. Що це привид?! Вінжеж між своїми козаками. У наметі повнісінько диму з люльки. Це тютюн наробив, що так його думи взяли, аж привиди наслали на нього. А може, може оправді вона його кличе, Оленочка його?...

Зірвався, сховав люльку за халяву тай вийшов із намету.

Козацтво по обіді спочивало. Гуртами сидять та розмовляють. Дехто жартами забавляє товариство, в іншому гурті козак бандурист на бандурі зтиха побренькує та підспівує думу про неволю бісурменську.

„У святу неділю не сизі орли заклекотали,
Як то бідні невольники у гяжкій неволі заплакали,
У гору руки піднімали, кайданими забрязчали,
Господа милосердного прохали та благали:
Подай нам, Господи, з неба дрібен дощик,
А з низу буйний вітер!
Хочайби чи не встала на Чорному Морі бистрая хвиля,
Хочайби чи не повиривала якорів з турецької каторги
Та вже ся нам турецько-бісурменська каторга надоїла,
Кайдани-залізо ноги повривало,
Біле тіло козацьке, молодецьке
Коло жовтої кости пошмагляло.
Баша турецький, бісурманський,
Недовірок християнський,
По ринку він походжає,
Він сам добре теє зачуває,
На слуги свої, на Турки-яничари зо зла гукає:
Із ряду, до ряду заходжайте,
По три пучки тернини й червоної таволги набірайте,
Бідного невольника по тричі в однім місці затинайте“
— співав бандурист. —

— Пшерембський! — подумав князь

З церковних справ

В справі переслідувань.

Польські посли Клюбів народового і християнської демократії внесли в соймі до міністра справ заграничних в справі переслідувань у Мехіку таку інтерпеляцію: — Переслідування католицизму і католиків в Мехіку стали від довгого часу понурою появою, яка викликує порушення й обурення в цілому світі. Св Отець був змушений у промові в часі Різдва 1927 р. звернути увагу світови на ті нечувані події в Мехіку. Підписані питають п. Міністра, чи і в який спосіб є він схильний взяти участь у відповідних кроках на міжнародньому полі в ціли спинення дальших крівавих переслідувань.

Заборона хрестів.

Щоби усунути всякі зверхні познаки християнства, заборонили большевики ставити на гробах хрести. Бо ті хрести разили їх. Так навіть небіщикам у большевії не вільно признаватися до християнства.

Страшні числа.

Після урядових жерел в Мехіку від 8. цвітня 1927 довершено на католиках 4.047 смертних присудів, між тим 16 жінок. Не подано тут великого числа девершених передше присудів на священиках та католицьких провідниках. Було також много масових убийств. В Льос Альтос замордовано 8. цвітня рівночасно 37 осіб. 3. жовтня вбито ґенерала Серрано і 13 його товаришів. В Оахака вбито 36 осіб. В Торреон згинуло 28 осіб. В жовтні довершено разом 822 смертних присудів. Міністер війни ґенерал Амаро пояснює, що в самім лиш Льос Альтос згинуло від куль державних відділів 837 мущин і 6 жінок. В Ґванаято розстріляно 36 осіб, в Саляманці і Сан Міґвель ель Альто около 100, в тому 2 жінки. Від січня до марта 1928, після урядового звіту, розстріляно 622 особи. Та ті урядові звіти не подають всіх самовільних убийств, довершених Калесовими посіпаками. Повне число крівавого уряду має виносити около 4.500 осіб.

Як учив розуміти св. Письмо Ісус Христос і Апостоли?

(о. С. К.) Ісус Христос в своїх науках покликувався часто на пророцтва месіянські, які відносяться до Нього і які є записані в Книгах Старого Завіта. На Нім отже сповняються, бо про Нього через Бога були висказані. Спаситель, прочитавши в божниці в Назареті пророцтво Ісаії про уздоровлювання хорих, про прозріння сліпих і т. д., сказав: „Сьогодня сповнилося се Письмо в ваших очах“. (Лук. IV, 21). Ісус Христос ще в дуже многих инших случаях відкликувався до св. Письма, як до книг, в котрих є записані пророцтва, виголошені з натхнення Божого.

Свідоцтва, які знаходяться в св. Книгах, а відносяться до Спасителя, є певні, бо походять від Бога. Тому то й Ісус Христос заохочує Жидів, щоби старалися їх пізнати. „Прослідіть Писаппя, бо ви думаєте, що в них маєте життя вічне, а вони є тими, що свідчать про мене“. (Йоан V, 30). Сі свідоцтва, що стверджують Божу волю, ніколи не минуться. „Бо істинно кажу вам: Поки не минеться небо й земля, одна йота або одна черта не минеться з закона, аж усе не станеться“. (Мат. V, 18). Правда сих Божих свідоцтв, поміщена у св. Письмі, ніколи не може проминути, то є стратити своєї стійкости тому, що Спаситель каже: „не може бути нарушене Письмо“ (Йоан X, 35), то значить: змінене.

За часів Христа Жиди загально узнавали св. Книги за Божі. Знав про те їх переконання Ісус і не звернув їм ніколи уваги, що є в блуді, навпаки заохочував їх до прослідження св. Книг і свою науку утотожнював з тою, яку містили св. Книги. Спаситель каже до Жидів: „Не думайте, що я вас обжаловуватиму перед Вітцем; є той, хто вас обжаловує, Мойсей, на котрого ви уповаєте. Бо коли би ви вірили Мойсеєви, вірилиби й Мені; бо про Мене він писав. Колиж його Писанням не вірите, як моїм словам повірите?“ (Йоан V, 45—47).

В остатніх словах Ісус Христос докоряє Жидам, що не могуть зрозуміти писань Мойсея, бо їх перекрутили й не так толкували, як казав толкувати Господь Бог через уста пророків. А тому, що переіначили розуміння писань, тому то й не могуть розуміти науки Спасителя, бо ті письма подавали, як розуміти науку Ісуса Христа.

А як учили розуміти св. Письмо Апостоли?

Начальник Апостолів, св. Петро, в другім соборнім посланню — яке написав безпосередно перед своєю смертю — перестерігає вірних, аби толкуючи та викладаючи св. Письмо, держалися правдивої науки й не допускалися блудів. Слова св. Петра є слідуючі: „Се найперш знаючи, що всяке пророцтво Писання не є ділом власного толковання. Бо ніколи не вийшло пророцтво з волі

Богданко. — Ой, багато їх оцих потурнаків покинувши віру християнську для лакомства нещасного знущається ще лютіше над бідним невольником як родовиті Турки! Ой, багато й ти, Україно, дала таких потурнаків і інших зрадників і тому ти така нещасна, тому ти добич чужинцям, а горе рідним дітям...

Обійшов похідний отаман увесь табор, зустрінувся з сотником Шахом і вже з ним ходив та розмовляв. І розмова розвіяла його тугу й біль.

Тимчасом вернули звідуни. Принесли радісну вістку: „Турецькі галери відплили з Дніпрового гирла на широке море.“

Зрадів князь Богданко: — Значиться Турки не бачили нас і не сподіються нападу — сказав. І наче віджив, ожився: — Господь сприяє нашому походові, дамося в знаки клятим бісурменам, визволимо чимало невольника з неволі.“ А в душі думав:

— Ех, коби Бог милосердний допоміг мені найти домівку Пшеремпського, визволив би я й мою Оленочку.

Стало вечоріти. Вернув і Покотило з ловів, оленя вполював. Із другим запорожцем притащив його на дручку. Буде смачна печеня на вечерю.

Стало вечоріти. Темніло.

— Ніч буде темна як у мазі — каже Покотило. — Вона мати козацька, сприяє нам.

Козацтво розводило багаття, щоб обганятися від комарів, що вже густими роями налітали тай щоб вечерю варити.

Покотило заходився біля свойого оленя. Оббілував його, шкіру й роги сховав, а мясо попаював на части й одну сам забрався пекти з Богданковим чурою, а решту дав іншим козакам:

— Їдьте на здоровля!

Аж стало зівсім темно на дворі.

— Рушаємо в дорогу! — дав приказ Богданко. — Витягти чайки з комишів на воду.

Метнулося козацтво, стало намети звивати, багаття гасити. Дужі козацькі руки схопили за береги чайок тай витягали їх із очеретів до Дніпра.

Тихо, спокійно, вправно йшла робота. Поволи посувалися чайки до Дніпра. Заблисло Дніпрове плесо в темряві. Козацтво завзятіше наперло на чайки й уже чайки над берегом, уже спускають їх на воду.

Спустили.

Козацтво повсідало в чайки, керманичі до керми, веслярі до весел узялися. Тихо посувалися чайки по воді, тільки легенький удар весел і хлюпот води було чути.

Пливуть чайки густо, одна попри одну, попереду отаманська чайка.

— Оружя на поготові держи! — несеться приказ похідного отамана, переданий від чайки до чайки.

І кожний запорожець кріпше стискає свойого самопала, набиває його.

А пушкарі набивають пушки...

Пливуть. Уже Лиман минули, вже на чорному морі.

А на небі ні зірочки не видно...

Похідний отаман сидить у передному човні та вплялив зір у темінь, мов проглянути її хоче...

Очі все більше звикають до темряви...

Та не бачать нічого перед собою... Довго, довго...

Нараз щось забіліло в далі в темряві.

Отаман вплялив бистрий зір у білу точку, не спускає з ньої ока.

А вона все більшає й більшає, видно наближається до них.

— Турецька ґалера — сказав Богданко й уже приказ дає:

— Завернути чайки так, щоб ґалера була перед нами!

І бистро завертають чайки, здалека обходять ґалеру, щоб із ньої не замітили їх. І вже ґалера попереду, а чайки позаду.

Новий приказ:

— Перестати веслувати, спинити чайки!

Далі буде.

чоловіка, а вітхнені св. Духом промовляли святі люди Божі". (Друге Петра I, 20 і 21.)

Наведені слова первопрестольника Апостолів мають дуже велике значіння; тому мусимо їм близше приглянутись і вирозуміти, що він через них навчає.

Перш усього світильник вселенної, св. Петро каже: „що всяке пророцтво Писання не є ділом власного толкования". Се значить, що слова св. Письма не повинні бути толковані або пояснювані так, якби комусь подобалося або здавалося. Припустім, що Максим пояснює слова св. Письма так, а Клим знов інакше. І щож з сього вийде? Очевидно не буде згоди. А Божа правда є одна і незгоди в собі містити не може. Якщо ріжні люди ріжно толкують одну і ту саму правду, то є се доказом, що зле толкують.

Бо єсли грішник буде читати ті науки в св. Письмі, що в них гріхи є осуджені, то виложить їх на свою користь, значить: він буде собі представляти, що гріхи, які він сповняє, не є найбільшим злом. Але чоловік побожний буде ті самі науки розуміти інакше. Тимчасом не може бути двох ріжних розумінь, але тільки одно, бо одна є Правда і одна наука Божа. Брак одностійности в розумінню Божих правд повстає відси, що до сих правд примінюване є толковання власне. Якщо в річах світських удаємося до суду, щоби порішив спір, невжеж в річах духових можемо полягати на толкованню осіб приватних? А вжеж св. Петро мовить виразно: „що всяке пророцтво Писання не є ділом власного толкования".

Наприкінці верховний Апостол пояснює, для чого толковання власне не повинно бути примінюване при викладанню правд, які є у св. Письмі поміщені. Ось як пише: „Бо ніколи не вийшло пророцтво з волі чоловіка, а вітхнені св. Духом промовляли святі люди Божі". Се значить, що св. Письмо, себто правди, які в нім знаходиться, не походять від людий. Якби походили від людий, тоді люди моглиби їх зміняти, але що походять від Бога (від св. Духа), тому позістають незмінні. Скоро походять від Бога, в такім случаю люди толкуючи сі правди мусять покористуватися вказівками, які Бог полишив, мусять при толкованню св. Письма примінюватися до наук Вожих. Якщо чоловік до сих вказівок примінюватися не буде, а сам своїм власним розумом викладатиме св. Письмо, може зблудити. А деж знаходяться сі вказівки й науки Божі? В єдиній, святій, соборній і апостольській Церкві!

Добра книжка

(о. С. К.) Один чоловік допустився убийства, за що засуджено його на смерть. В часі ожидання смерти відвідав його священик та полишив йому деякі побожні книжки. По прочитанню сказав з жалем: Ой коби я був ранше бодай одну з тих книжок видів, не бувби я аж до такого сумного кінця дійшов.

Добра книжка є добрим дорадником чоловіка, бо ніхто з людий не посміє та не відважиться стільки сказати без вагання і так отверто, як се добра книжка скаже.

Св. Ігнатій саме тому став святим, що прочитав одну добру книжку. Зранений попався до якогось шпиталя. Коли згодом вертав до здоровля, просив о які книжки, бо дуже йому нудилося. Подали йому „Життя Святих". Та він сю книжку зразу з насмішкою відкинув. Але не було нічого иншого. Тож з нудів став і се читати. І добра книжка своє на нім зробила. Вийшов зі шпиталя уздоровлений не лиш на тілі але і на души.

Виховання дітей

(о. С. К.) Один батько привів до священика свого непоправного сина. — Отче — каже він до священика — вже гіршої дитини нема на світі. Всі мої діти, як діти, а той якийсь виродок: не знати в кого вдався. Що я не робив вже, а ніщо не помагає, все однаковий, непослушний, впертий, брехливий, а най вже не кажу, кілько клопоту маю. Жінка моя вже очи виплакала через нього.

— А щож ви робили з своїм сином? — спитав священик.

— Я навчав його і добрим і злим словом. — За проклони ніщо не казав.

— Більше ніщо? — питає священик.

— Я патика не жалував, але і то не помогло.

— Більше ніщо?

— Я не давав йому їсти.

— Більше ніщо? — таки питає далі священик.

Бідний батько здивувався, що би то ще бракувало.

— Уважайте — каже священик — ви багато робили, але те лікарство, котрим ви хотіли вилічити свого недоброго сина, було недобре заправлене.

— Як то?

— А так: чи ви при тім всім хоч раз помолилися за свого сина?

Батько похилив голову до землі,

А. БЕЙ.

Мученицьке Мехіко

Від пятої години з полудня цего дня, себто 23. падолиста до 11 год. в ночі, коли замикають ворота домів, і на другий день від 6. рано до 3. пополудні, коли рушив похоронний похід — тисячі й тисячі вірних довгими рядами просувалися біля домовин. Віддавали мученикам глибокий поклін, цілували їх ноги, доторкались тіл святими образками, вервицями, хрестиками.

— Гляди, дитинко — говорила голосно до десятилітнього синка молода жінка з великого світа — гляди й затям добре, що бачиш. Я привела тебе до цих мучеників, щоб і ти, коли доростеш умів, як вони хоробро, а невинно пролити кров за Христа.

У смертній каплиці були виставлені найсвятіші тайни, від 11 до 12 в ночі відбули зворушливу „святу годину" з проповіддю, а рано відправляли при тілах численні Служби Божі.

24. падолиста, в 3. год. з полудня рушив похорон. Хоч був сильний поліційно-військовий поготів і скріплені були станиці, більше як 20 тисяч вірних наповнило всі сусідні вулиці. Домовини винесені з дому, на раменах священиків, зложили на величавих караванах, прибраних цвіттям. Тіло о. Про везли на сніжнобілому каравані.

Коли похід минув уже середмістя й міг свобідніше розвинутися на ширших вулицях, зняли знов домовини з караванів та знов понесли їх на раменах. Здвиг народа обхопив справжній захват. Похорони перемінилися в великанську католицьку маніфестацію. Звідусіль неслися грімкі оклики:

— Хай живе Христос Цар!

— Хай живуть мученики!

— Хай живе Святіший Отець!

— Хай живуть наші епископи й священики!

— Хай живе віра!

Сила силенна вірних, головно молодь, кликала з запалом:

— Коли треба Тобі, Господи, мучеників, ось ми готові, ось наша кров і життя!

У хвилині, коли спускали домовину о. Про в спільну могилу братів його чина, спершу настало торжественне мовчання, потім потряс повітрям могутній оклик:

— Хай живе перший ісусовець, мученик Христа Царя!

Зворушення було таке велике, що сумна подія перемінилася в великанський тріумф! Злочин, що ним думали гонителі прибити католиків і застрашити, розбудив невисказаний запал віри. Навіть у пригноблені серця вступила відвага й непохитна надія. А оживили цю надію численні ласки, одержані за причиною о. Про. Одна з найвизначніших ласк, одержаних на взивання о. Про, представляється так: Молода панянка Йоакима Дельгадо занедужала на рака, що по кількох тижнях утворив на грудях вісім огнищ. Лікарі по безуспішному насвітлюванні Х-проміннями, напирали на операцію. Та недужа не згодилася на операцію. Вона звернулася з найбільшим упованням до о. Про й приложила на недужі місця його реліквії — і по кількох днях зник зовсім усякий слід недуги. Чотирьох лікарів: Васквед, Петер, Гутієрез та Еґілюз зобовязується ствердити присягою свою діяґнозу, що це був рак і цілковите виздоровлення.

Крім цеї події є вісти про привернення зору сліпій, про уздоровлення спаралізованої, вилічення глухонімої й т. п. Оповідають теж про ріжні матеріяльні помочі о. Про.

Всім навіть гонителям, стало ясно, що замахи пекла й його слуг розібються знов об скелю віри, поставлену Богом у католицьких серцях. І чути вже тепер у Мехіку неначе подих цеї весни воскресення, що про неї мученик писав перед смертю. Як минулися Нерон і Діоклетіян і Генрих VIII і Микола I., так теж минуться Каллес і вожди жидівсько-московського більшовизму, а Ісус Христос

якби чого шукав або рахував, а відтак каже: „Ні!“

— Тож не дивуйтесь — говорить священик — що ні наука, ні просьба, ні грозьба, ні кара не помогла нічого. При тім всім треба молитви.

І ми нераз нарікаємо, що діти злі, неслухняні, нечемні, а ніколи не запитаємося, чи ми коли молилися за них.

З Вічного Міста.

Окови св. Петра.

Діяння апостолів оповідають, що король Ірод бажаючи приподобатися народови, приказав увязнити св. Петра, вкинути його до вязниці й скувати подвійним ланцухом в тій цїли, аби його пізнійше видати на смерть. Одначе ангел Господній ударемнив пляни жорстокого короля та в чудесний спосіб визволив св. Петра з вязниці так, що окови самі впали, а св. Петро вийшов з тюрми зовсім свобідно, ніким непомічений. Вязничі сторожі, навернені до Христової віри, сховали пильно сі окови, котрі пізнійше, як цінну реліквію, переховано в Єрусалимській церкві. Дружина Теодозія II., цісарева Евдоксія, дістала від патріярха Ювеналіса позволення забрати сі премногоцінні реліквії до Царгороду, де построїла осібний собор й умістила в нім один з тих ланцухів; а другий ланцух післала 455 р. до Риму своїй доньці Евдоксії, подрузі цісаря Валентиніяна III. Цісарева знов жертвувала його папі Львови В., про котрого знала, що посідав уже кайдани, ношені Князем апостолів в Туліянській вязниці. В присутности зібраного народа хотів папа порівнати оба ланцухи один із другим. Як тільки взяв їх до р к, сталося чудо: в млі ока залізні огнива самі злучилися зі собою, творячи одноцільний ланцух із 28 перстенів.

На память сеї події й на поміщення святих оков, до яких додано ще чотири огнива з ланцуха св. Павла, построїла Евдоксія величаву церкву на тім місці, де св. Петро, світильник вселенної, перший раз проповідав Євангеліє і де вже давнійше знаходилася церковця, посвячена первопрестольникови Апостолів. Сю церкву називано ранше базилікою Евдоксії, пізнійше базилікою св. Петра в Оковах. (San Pietro in vincoli).

Під великим престолом сеї базиліки є скритка в якій переховують у різьбленій бронзовій шафці Окови св. Петра. До сеї шафки є три ключі: один у папи, другий у кардинала протектора базиліки, а третій у опата канониківсв. Авґустина, які при сій базиліці мають свій монастир. За скриткою знаходиться підземна капличка, в якій спочиває старинний саркофаґ з сіма переділами. В переділах спочивають мощі семи Братів Маккавейських.

о. С. Ковалів.

Чого нас вчать німецькі вибори?

Національне життя Німеччини завсіди заслугує на те, щоб ми його студіювали і на ньому вчилися. Від давних віків Німеччина була тою фабрикою матеріяльних і духових вартостей, якими жило й жиє наше громадянство: від залізного плуга і „швабського“ полотна до марксизму і націоналізму — все виходило з німецької кузні. Звісно, Німеччина не у всім ориґінальна; вона здебільшого присвоює собі і перетворює чужі ідеї і здобутки: анґльо-саксонські і романські; одначе до нас доходять вони майже завсіди як німецькі фабрикати: одні на те, щоб нам послужити, інші — щоб здеморалізувати.

Отже чи можемо мати яку науку з останніх виборів у Німеччині?

Передусім „полівіннє“ політичних настроїв не таке знов велике, як се зразу розтрубіла ліберально-соціялістична европейська преса. Зміни в політичнім партійнім укладі німецького громадянства виявляють, окрім „полівіння“ ще инші познаки. Такі факти, як страта ліберальними народовцями марки Штреземана аж 12·5 проц. голосів, така сама страта людового центра і такихже Баварців, а демократичні партії аж 23·3 проц. (значить мало що менше ніж націоналістів з 25·4 проц.) не гармонізують з поняттям „полівіння“. Одночасно крайна права ґрупа (Гітлерівці) збільшають свої голоси 7·5 проц., друга права хлопська 73 проц., а третя господарська аж 88 проц.! Тимчасом соціял-демократи і комуністи виявляють приріст лише 15·5 і 15·9 проц. Виходить, що крім зросту обох останніх партій вибори показують ще й инший процес в нутрі національних партій.

Наперед здержання від голосовання. Се певне, що при сих виборах, яких 30 проц. управнених до голосування не подало своїх голосів, очевидно понайбільше не з соціялістичного обозу. Видко, незадоволення виборців партіями, їх програмами і тактикою. Відрахувавши крайних правих і крайних лівих—партій суто емоціональних і революційних — побачимо, що виборці всюди відверталися від партій з універсальними програмами, натомість прихилялися до ґруп зі специ-

---

житиме й царювати по вічні віки та вестиме свою Церкву крізь нові все бої до нових і величних перемог, тріюмфів.

Нема оправдання.

Ось так перейшли ми коротко всі муки й терпіння католиків Мехіка. Пізнали велику любов мехіканського католицького населення до Христа-Царя, велике привязання до католицької віри. Ніякі тонення лютих новітніх Неронів не в силі вирвати їм із душі ні віри святої, ні любови Бога. Радо, навіть із утіхою йдуть вони на смерть і вмирають за Христа-Царя сміливо та відважно, як перші християнські мученики.

Бачили ми всю ненависть безбожних катів, що дохопилися влади на це мабуть тільки, щоб воювати з Церквою. Та щоб культурному світові, католикам інших держав заблахманити очі — видумують вони ріжні оправдання для своїх злочинів. Кажуть, що католики вороги держави й тому вони виступають проти них. Таксамо виправдувалися колись і Нерон та інші римські цісарі, що переслідували християн. А вороги вони тому, що не хочуть згодитися на понижуючі католицьку церкву постанови конституції.

Та чуючть гонителі, що таке виправдування не вистарчає, бо ще не оправдує проливу крови. Тому пускають у світ між іншими й такі вістки, буцім це боротьба двох культур. В Мехіканців — кажуть — пробудилася свідомість звязку з давною високою мехіканською культурою Ацтеків. Чистих представників білої раси там не багато, більшість населення це мішанці з первісним населенням — значить пливе в них кров давних Ацтеків. І ця кров тепер буриться проти колишніх білих панів. А що католицьку віру принесли Еспанці, що здобули Мехіко, знищили первісне населення й його культуру — то тепер виступають Мехіканці проти католицької віри. Таке говорення смішне вже тому, що саме більшість цих мішанців т. зв. местіци, як і чисті Індіяне — це найщиріші католики й їх саме переслідує за католицьку віру горстка безбожників, що дохопилася влади.

Правда, що католицька віра прийшла в Мехіко з Еспанії, та не ширили її там ці, що по розбишацьки здобули Мехіко й протягом століть розграбили мехіканські багатства та знищили первісних мехіканців. Принесло туди християнську віру католицьке духовенство, що з християнською любовю ширило її там.

І це духовенство не тільки ширило світло Христової науки, але й виступало разураз в обороні кривджених Індіян.

І вже це, що саме в Мехіку заховалося найбільше Індіян (шість міліонів) це заслуга католицької Церкви. В північній Америці, де мали перевагу протестанти що осталося їх. Тут католицька Церква там винищили білі Індіян так, що мало боронила Індіян і вони не вигинули: частина заховала чисту расу, а частина змішалась з білими через подружя.

Хоч католицькі місіонарі теж були родом Еспанці, але рішучо й сміливо виступали проти панів Еспанців, що знущалися над Індіянами. Ці місіонарі перші стали вчитися мов індіянських, щоб могли лекше ширити Христову науку. Ба, не тільки це. Саме ці місіонарі записували пильно стародавні індіянські звичаї й вірування, памятки індіянської культури й головно їм завдячуємо, що знаємо про давнє життя-буття первісних Мехіканців.

Перший епископ, а пізніше й архіепископ города Мехіка францішканин Іван Зумараґа явно поборював і виключував із Церкви цих, що знущалися над Індіянами: „Ніколи не допущу, — говорив він на проповіди — щоб велася боротьба проти Індіян, що на нас не нападають і що доси ніщо не чули про християнську віру. Треба дбати про душу Індіянина, щоб її приєднати для Церкви“.

Рівночасно й Святійший Отець Павло III. видав 2. липня 1537 р. буллю в обороні переслідуваних Індіян. Папа Павло III. осуджує мехіканських визискувачів, як „лакомих слуг діявола“.

(Дальше буде.)

яльними, головно суспільно-господарськими програмами: сі без виїмка зросли всі, а соціяльно-демократична між ними найменше. Значить, кріза і занепад партій з універсальними ідеольоґіями, натомість зріст уґруповань на суспільно-господарських основах—отсе перший висновок із німецьких виборів. Наші політики нехай се мають на увазі.

Жертвою такої крізи в політичній ідеольоґії Німеччини впала передусім партія нім.-національних народовців типу Вестарпа. В повоєннім часі вона була втіленням німецького національного почування в його елементарній опозиції проти „версайської ганьби" і в її боротьбі проти соціялістичного галапасництва на національній катастрофі. Очи всіх Німців були звернені на сю партію і вона сама почула себе покликаною до великої історичної ролі: до привернення великодержавного становища назверх (реванш) і до перемоги над републиканською формою правління у нутрі — скомпромітованою головно фатальною інфляцією. А сьогодні? Сьогодні ясно, що ся партія не лише не сповнила надій і завдань, звязаних із нею, а ще стала політичною емериткою; власні її члени її відвертаються від неї: одні шукають ратунку під економічними стягами, инші переходять у противний табор. Які сьому спеціяльні причини?

Перша і найважніша — ся, що вже багато надійних партій довела і богато ще доведе до загину—то недостача добрих голов серед провідників. Коли брак талановитого індивідуального проводу з широким світоглядом і глибоким знанням, то найліпша універсальна програма ні-на-що не здалася; вона радше стає гальмою ніж життєвим мотором. Німецькі націоналісти не мали відповідного проводу; одинокий непересічний талант їх Гельферіх згинув траґічною смертю в залізничій катастрофі 1924 р.; спадщину по нім обняли мірноти, які вірили, що гучна фраза і погрози на всі боки заступлять знання і талант.

Сі провідники і їхня преса не здавали собі справи, до якого степеня, коли і в якім темпі можна відвернути історичне колесо, доки сягне сила і вплив людського хотіння, а де починається історична необхідність. Вони не розуміли, що безнастанні нетерплячі наступи на найсильніше місце противного фронту лише провокують ворога та розтрачують власні сили і доводять до зневіри. Вони—монархісти — замість підготовляти ґрунт під нову монархію, стояли бездушними окличниками скомпромітованої давної. Настирливо добиваючись до правління і здобуваючи його двічи, вони не подумали, що в даних обставинах не тілько збільшили своїх ворогів, внутрішних і зверхних, але опинилися у смішній ситуації того ловця, що вибрався на медведя, а вернув до дому з... кріликом, на торзі купленим. Смішність у політиці, як відомо, частенько смертельна.

Коротко, німецький націоналізм, той що скристалізувався по війні і революції і під безпосередним впливом війни і революції показався політичним недоноском і зійшов неславно зі сцени. На його місце стане, очевидно, инший, вилеглий в инших головах, ведений иншими руками й иншими шляхами, ніж його невдачний попередник. Таке буде й у нас.

(„Нова Зоря").

Зі світа

Смертоносний літак

З Парижа повідомляють: Підчас військового перегляду в Єрлі, один з цивільних летунів французької лінії не обчислив як слід простору, на якому мав опуститися, й влетів на товпи людий які приглядалися маневрам. Одна особа згинула, 12 осіб віднесло тяжкі рани. Летуна арештували.

Вісти з Китаю

З Пекіну доносять, що вожд північної китайської армії Чанґ-Тсо-Лін прийшов остаточно до переєвідчення, що не в силі удержати напору полудневої армії націоналістів. Він віднісся до командування полудневої армії з проханням про перемиря, предкладаючи рівночасно скликання всенародніх зборів, які вирішилиб усі спірні питання.

Пекін у руках полудневої армії

Північна китайська армія покинула враз із урядом місто Пекін та подалася у Манджурію. Полуднева армія війшла без проливу крови до міста. Щоб яахоронити його перед грабунками та різнею мешканців полудневий уряд вислав туди найкращі й найслухняніші відділи війська.

Відгомін вибуху ґазів

З Берліна повідомляють, що слідство в справі гамбурської фосґенової афери виявило, що фірма Меґенбурґ вже давніше наражувала населення Гамбурґа на небезпеку життя, пускаючи потайкиніччу трійливі ґази крізь комини фабрики, хотячи в той спосіб усунути старі засоби фосґену й инших трійливих ґазів. Слідство доказало, що випадки занедужань і смерти, нотовані давніше в Гамбурзі й околиці, були спричинені затроєнням тими ґазами. Стверджено також, що теперішній керманич фабрики Борріє був рівночасно урядником ВІКУ, яку підпомагала Райхсвера. Є це нова компромітація боєвих підготувань Райхсвери.

Замість помаранч — бомби

Сербські часописи повідомляють, що на двірці в Білгороді сербська жандармерія викрила, що два ваґони призначені до Болгарії, як транспорт помаранч були наладовані бомбами та муніцією. Ваґони придержано. В тій справі ведуть слідство.

Серед ледів півночі

Кермовий бальон „Італія", який під командою ґенерала Нобіле перелетів над північним бігуном уляг якійсь катастрофі. В послідній вістці висланій радіо-апаратом з „Італії", ґенерал Нобіле сповіщає, що скинув на бігуні італійський прапор, та папський хрест. Від цеї хвилі нема ніякої вістки, що діється з „Італією". В околиці, в якій находився бальон, шаліла страшна буря, тому додумуються, що Італія в часі гураґану розбилась, або застрягла десь між ледами. Три російські кораблі — ледоломи вирушили в пошукуванню за „Італією". Також многі летуни відлетіли в околицю, в якій припускають малаб статися катастрофа з бальоном. Також італійський корабель виплив з пристані в Шпіцберґу й шукає за загибшою „Італією".

Новий замах

В Буенос Айрес мав місце новий бомбовий замах. А саме в мешканню Ассельтра, бувшого італійського старшини вибухла підложена бомба. Вибух знищив ціле мешкання. Припускають, що був це протифашистівський замах.

Заморські королі в гостях

Останні відвидини афґаністанського короля Аманулягa викликали велике зацікавлення в деяких, ласих на королівські відзначення польських кругах. Західні краї, особливож Франція мають таких відвидин доволі много. І про ті відвідини розказують собі там люди ріжні цікаві й веселі історії. Подаємо тут пару таких історій.

Одного разу, ще перед війною приїхав до Парижа перський шах Музафер Еддін. В готелевих кімнатах, у яких замешкав, велів він різати кождого вечера вівці, щоби зєднати собі прихильність Аллаха. Також любив купувати по склепах много ріжних товарів — але не хотів платити за них. Одного разу пішов придивлятися, як будуть карати смертю на ґільотині одного злочинця. В хвилі, коли мали злочинця стратити, шах закликав: Того лишіть, бо в нього миле лице. Натомість вбийте ось цего. І показав на прокуратора суду, який був при страченню. Не помогли ніякі перекопування, і шах загнівався на смерть, коли не сповнено його бажання.

Син Музафера Еддіна, Мустафа, заховувався інакше ніж батько. Ходив по Парижі прибраний густо в дорогоцінности, що аж поліція мусіла стерегти його перед грабунком. Купував много товарів, але платив. На кожду таку подорож пожичав собі гроші в Росії. Зі собою брав перських достойників, які за тую честь мусіли платити таксу від 50 до 100 тисяч франків. Достойники відбивали собі ті такси в той спосіб, що купували париські товари і не платили за них. Уряд французький мав із цеї причини много клопотів. Мустафа був великим боягузом. По місті ходив із набитим револьвером, а перед ним все йшов один його достойник з револьвером у руці. Мож уявити собі, яке збіговище викликував такий прохід шаха.

Ще цікавійші історії розказують парижани про відвидини африканського короля Сісовата. Король мав 60 літ. На ногах носив черевики з плетеної шкіри з дорогою металевою защіпкою, шовкові панчохи, широкі шаравари, фрак і циліндер. Враз із ним приїхало до Парижа 3 міністрів, 4 синів, 1 донька, 11 служниць, тьма инших достойників, та кількадесять танцюристок. В готелю, де мешкав, музика грала як ніч так день, служба

товклася як у горячці. Всюди панував нелад та бруд.

Поліційному агентови, який був приділений до опіки над королем, крали королівські достойники ріжні дрібниці та тютюн. Королеви подобалася дуже европейська чемність. Він цілував у руку доньку сторожа з міністерства, сердечно подавав руку дверникови в готелю. Одного дня став викидати гроші через вікно на вулицю. Під вікном счинилося арабське збіговище париських вуличників, аж поліція просила короля, щоби перестав бути в той спосіб щедрим. Король не роздавав так як Аманулях князівських плащів та гарних собачок, але роздавав — штани. Вправді шовкові, але переношені. І чим більше були витерті, тим більший був „гонор" для того, хто їх дістав!

Важне для господарів

Як зберегти молоко перед кисненням

Неодній господині трапляється таке, що молоко дуже скоро кисне. В горячі дні не треває воно довго, бо деколи свіже молоко кисне за кілька годин, а навіть буває, що свіже молоко по дорозі до міста стає квасковате і ніхто його не хоче купити. Або воно ніби солодке, а при вареню „звурдиться". Киснення молока є явищем природним а викликують його бактерії, що находяться у воздусі. Вони дістаються до молока, тут скоро розмножуються і перемінюють молочний цукор в молочну кислоту. Якщо тої кислоти призбирається богато, тоді молочний білок стинається і молоко стає цілком квасне.

Щоби молоко скоро не квасніло, муситься подбати за якнайбільшу чистоту. Корову і стайню треба удержувати в чистоті, бо коли вони нечисті, тоді молоко не лише скоро кисне, але також набирає иншої краски і неприємного запаху. Тому корову треба часто чистити, стайню провітрювати. Начиння, до яких доїться, повинні бути чисті і сухі, а перші краплини молока треба здоїти до другого начиння. Надоєне молоко муситься зараз охолодити, бо воно тепле і в нім розмножуються дуже скоро бактерії. Холодити можна в зимній стоячій воді, щоби теплота молока обнизилася на 15°Ц, а навіть ще низше. Також порох або друга нечистоти причиняється до скорого киснення молока. Кожде молоко повинноси процідити через густе, чисте полотно, щоби було чисте, бо все чисте молоко довше видержить в добрім стані ніж брудне. Переховати молоко треба в холоднім місці, у не дуже високім начинню. Молоко, перехование в плиткім начинню, є все смачнійше, бо провітрюється. Якщо хочемо охоронити молоко перед мухами, то не можна його прикривати покришкою, бо тоді воно натягає неприємного запаху і скоріше кисне. Вистане прикрити його ґазою або рідким полотном. Чистота, свіжий воздух і холод дають запоруку, що молоко довгий час переховається і буде здорове.

НОВИНКИ

— **Катастрофа в воздусі.** Польський військовий літак в дорозі з Торуня до Дембліна попав у воздушну трубу. Наслідком того став спадати зі шаленою скорістю. Кермуючий літаком старшина розіпняв легкопад і вискочивши з літака щасливо спустився з висоти 250 мерів на землю. Літак розбився на кусні.

— **Фалшиві гроші.** В Познані, в Польщі появилися фалшиві 500-золотівки. Поліція арештувала якогось Зурка, в якого хаті знайдено 75 фалшивих 500-золотівок та багато „справедливих" золотих.

Дивне явище. В Пилатківцях коло Озерян запалася в поли на великім просторі земля. Наслідком того повстала яма, довга 65, широка 8, а глибока 28 метрів. Люди з цілої околиці сходяться, щоб приглянутися тому невиясненому досі явищу.

— **Пожежа на Левандівці.** На Левандівці коло Львова вибухла пожежа на стриху хати Йосифа Нетіґа. В одній хвилі вогонь обняв цілу хату та перекинувся на два сусідні доми Ів. Лущака і В. Всілякого. Мимо скорої помочі, хата Нетіґа згоріла цілком. Дві другі вогонь лиш ушкодив. Шкода виносить около 10 тисяч золотих.

— **Випадок у фабриці.** Доносять нам із Коломиї, що в тамошній фабриці дахівок Вільфа через необережність прислуги вискочив зі шин візок наладований глиною і придавив 14-літного Николу Гнацінського родом із Ценяви. Нещасного хлопця в грізнім стані відвезено до шпиталя.

— **Арештовання убийника.** В Черняві коло Мостиск Михайло Горбатий убив тамошного господаря Івана Федевича. По страшнім тім вчинку Горбатий утік аж у Збараж, та хотів звідтам перебратися до большевії. Поліція його арештувала під Збаражем та відставила до львівської тюрми.

— **Катастрофа на залізниці.** Між стаціями Каролів—Хойни, в Польщі, з невиясненої причини відлетіли передні колеса машини тягарового поїзду. Машина і кілька ваґонів вискочили зі шин. Жертв у людях не було.

— **Примірне містечко.** В містечку Прушкові, в Польщі, відбулося загальне голосовання за скасованням усіх находячихся там коршем. Голосувало 25 процент управнених. Вислід голосовання випав за скасованням. Так, що з новим роком будуть позамикані всі коршми. Коби так і в нас знайшлося більше таких сіл і містечок.

— **Старшини перед судом.** У Львові перед військовим судом розпочалася розправа проти кільком старшинам з корпусу охорони погранича за ріжні рахункові зловживання на шкоду державного скарбу та приватних осіб. На лаві обжалованих засіли: капітан Новобільський, поручник Осіка, пор. Ґньот, капіт. Ґотвальд, майор Соколовський і кількох підстаршин.

— **Пожежа тартаку.** В Дятківцях коло Коломиї вибухла в тартаку Біттера грізна пожежа. Вогонь знищив будинки, машини та много дерева. Пожежу гасила стояча в Коломиї дивізія 11 полку артилерії. Шкода, лиш у части обезпечена, виносить около 100 тисяч золотих.

— **Самовбивство поліцая.** У Львові на високів Замку отруївся поліцай Вольни. Причиною — невилічима недуга.

Сірчаний дощ. Дня 24-го мая завважали мешканці Коломиї й околиці дивне явище. Нічю й над раном того дня падав зливний дощ, покриваючи околицю тонкою верствою жовтавого порошку. Порошок розсліджуваний під мікроскопом виказує склад креміня й сірки.

Смішне

— Гей куме Кириле, — каже Гаврило, ніхто такого щастя не має на світі як баба.

— Для чого?

— Бо на бабу нема параґрафу такого, як на хлопа!

— Правду кажете куме Гавриле. Бо читаючи Біблійну Історію, про гріх перших родичів в Раю Адама і Еви, бачимо, що Ева перша зірвала і їла заказаний овоч, а Адам аж пізнійше і то за її намовою, та однак Бог не кликав Еви, тільки Адама, і бідний Адам мусів за неї відповідати!

— Правду кажете, куме Кириле, глядіть, що нині з бабами діється на світі. Баба не боїться ні в суді судії, ні жандарма, ані екзекутора. Словом, вона всюди безпечна й уходить їй безкарно. От кажуть, дурна баба! Якби так хлоп зробив, тоби його повісили, хочби був дурний.

— Добре кажете, куме Гавриле. А щож тепер буде з тими бабами, що їх повибирали до парляментів та до соймів? Вони можуть Бог вість що ухвалити і їм ніхто не подивується.

— Еге, куме, от куди ви взялися! То не ті сільські баби, що мають довгий волос, а короткий розум! То баби стрижені й учені. Вони тії школи посідають, що й хлопи!

— Куме Гавриле, кажете вчені. Колиж бо у всіх баб така лиха натура. Ева, хоч не була по нинішному вчена і не мала нинішних бабських норовів, а однак звоювала й Адама за неї відповідав. Тому боюся, що ті вчені баби й собі по соймах та парляментах навоюють, а нам, хлопам прийдеться відповідати за них!

— Ет, куме Гавриле, ви розбалакалися!

Л. Ковталів.

Відповідальний редактор: Антін Потоцький

З друкарні Вид. Сп. „Діло", Львів, Ринок 10.